

'Toets naleving wi

Er is nauwelijks toezicht op de naleving van de witwasmeldplicht. Daarom moet het Bureau Financieel Toezicht meer middelen krijgen en zou naleving van de Wwft gecontroleerd moeten worden bij de periodieke toetsing, zegt juriste Maaïke Stouten die onlangs promoveerde op *De witwasmeldplicht*.

TEKST: LEX VAN ALMELO | BEELD: MARJA BROUWER

Is de witwasmeldplicht een papieren tijger?

"Ik heb onderzocht of de Wwft-meldplicht en de handhaving daarvan voor accountants, advocaten, notarissen en belastingadviseurs voldoen aan de beginselen van rechtszekerheid, legal privilege, effectiviteit en gelijkwaardigheid. Ik ga ervan uit dat de meldplicht effectief kan zijn in de strijd tegen witwassen. Maar of dat echt zo is, zou op Europees niveau moeten worden onderzocht."

Volgens u moeten dienstverleners alleen nog verdachte transacties melden. Waarom?

"In de wet staat dat de dienstverleners ongebruikelijke transacties moeten melden. Maar bij de subjectieve indicatoren gaat het feitelijk om verdachte transacties. Het lijkt een cosmetische aanpassing, maar voor de dienstverlener maakt het veel uit, omdat de normstelling duidelijker wordt."

FORENSISCH

Onder accountants bestaat onduidelijkheid over de vraag of een transactie waarbij zijzelf niet betrokken zijn nu wel of niet moet worden gemeld.

"In 2010 heeft het College van Beroep voor het bedrijfsleven het begrip transactie beperkt uitgelegd: er moet een direct verband bestaan tussen de dienst en de ongebruikelijke transactie. Wanneer je er bij een controle achter komt dat zwart geld is verzwegen, ontbreekt dat directe verband. Volgens een consultatiewetsvoorstel wordt de Wwft nu zo aangepast dat je ook moet melden als je kennisneemt van zo'n transactie."

En forensisch onderzoek?

"Wanneer je bij forensisch onderzoek naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole of bij preventief forensisch onderzoek iets raars constateert, moet je dat melden. Ook als je dat onderzoek doet via een advocaat."

**'DE PROCESVRIJSTELLING
MOET OOK GELDEN VOOR DE
ACCOUNTANT DIE FORENSISCH
ONDERZOEK DOET.'**

twasmeldplicht'

Want als er geen sprake is van een juridisch geschil geldt de procesvrijstelling niet."

PROCESVRIJSTELLING

Werkzaamheden die de accountant uitvoert in het kader van een juridisch geschil zijn dus wel vrijgesteld van de meldplicht?

"Daar ben ik wel voor, ja. De procesvrijstelling zou ook moeten gelden voor de accountant die forensisch onderzoek doet of - al dan niet als gerechtelijk deskundige - advies geeft in het kader van een (mogelijke) gerechtelijke procedure. Tenzij er sprake is van een fraude-oogmerk."

Fraude-oogmerk?

"De procesvrijstelling begint wat mij betreft al wanneer de cliënt bezwaar wil maken tegen bijvoorbeeld een beschikking van de belastinginspecteur. Maar als de cliënt een dienstverlener benadert om fraude te plegen, zou de vrijstelling niet moeten gelden. Ik pleit voor de invoering van de fraude-oogmerkuitzondering, in overeenstemming met de toelichting bij de Europese Witwasrichtlijn."

Fiscaal advies buiten een procedurele context valt gewoon onder de meldplicht. Geldt dat ook voor due diligence-werkzaamheden?

"Due diligence-onderzoeken hebben niets met een juridisch geschil te maken. Dus geldt de meldplicht. Maar ook hier kun je je afvragen of er wel een direct verband bestaat tussen de dienst en een ongebruikelijke transactie die wordt geconstateerd in een onderzochte onderneming. Daarom moet duidelijker worden dat ook louter kennismaken een meldplicht kan opleveren, zoals wordt voorgesteld bij de wijziging van de Wwft."

INKEREN

Geldt de procesvrijstelling niet voor inkeren?

"Wanneer de cliënt een beroep doet op de inkeerregeling moet je gewoon melden. De cliënt doet eigenlijk gewoon alsnog aangifte. Maar wanneer je als dienstverlener vermoedt dat de belastinginspecteur het verzoek om inkeer zal afwijzen, geldt mijns inziens de procesvrijstelling. De meldplicht 'herleeft' dan als het inkeerverzoek wordt ingewilligd. De meldplicht is natuurlijk een beetje onzin als de ongebruikelijke transactie zich puur beperkt tot belastingontduiking. Want met een geslaagde inkeer wordt die belastingontduiking 'geheeld'. Maar als het gaat om crimineel geld zou inkeren een prachtige witwasmethode zijn als je niet hoeft te melden."

'WANNEER JE ALS DIENSTVERLENER VERMOEDT DAT DE BELASTINGINSPECTEUR HET VERZOEK OM INKEER ZAL AFWIJZEN, GELDT DE PROCESVRIJSTELLING.'

Hoe kun je als accountant beoordelen of het geld illegaal is of niet?

"Je moet gewoon melden en kunt daarbij aangeven of je wel of niet vermoedt dat het geld afkomstig is uit illegale bron."

NAMING AND SHAMING

Van Wwft-toezicht en handhaving is nauwelijks sprake, schrijft u. Hoe komt dat?

"Omdat de normen niet altijd even duidelijk zijn. Omdat het Bureau Financieel Toezicht te weinig capaciteit heeft voor het toezicht op fiscale dienstverleners en te weinig informatie heeft om het toezicht op risicogebaseerde wijze uit te oefenen. Maar ook omdat intern Wwft-toezicht door de beroepsgroep nagenoeg ontbreekt. Ik zou ervoor zijn om de handhaving van de meldplicht meer op bestuursrechtelijke leest te schoeien. Dat betekent onder meer hogere boetes en de mogelijkheid van *naming and shaming*."

En het Wwft-toezicht in handen geven van de AFM?

"De AFM houdt alleen toezicht op accountants met een Wta-vergunning. Wwft-toezicht door het BFT is niet onlogisch. Maar dan moet de capaciteit wel worden vergroot. En moet het bureau bijvoorbeeld informatie kunnen uitwisselen met de Belastingdienst, de AFM en de NBA, zodat het risicogericht toezicht kan houden."

Moet de NBA dan zorgen voor intern Wwft-toezicht?

"Intern toezicht heeft positieve kanten, omdat het een groter draagvlak geeft. Het lijkt me goed als dit toezicht wordt opgenomen in de collegiale toetsing."

Is er nog een rol weggelegd voor de tuchtrechter?

"De tuchtrechter blijft achtervanger voor het geval een accountant tijdelijk of definitief moet worden doorgeshaald in het register. Het wachten is nog op de Kaderwet Tuchtrect, waarin de sancties en dwangmiddelen voor alle beroepen worden geregeld."

Wat gaat u doen nu u gepromoveerd bent?

"Als jurist bij de AFM ga ik me onder meer bezig houden met het toezicht op... accountantsorganisaties." □

M. Stouten: De witwasmeldplicht, BJu. ISBN 978 90 8974 620 7, € 79

Zie ook
Accountant.nl/
Vaktechniek